

A Levegő Munkacsoport véleménye

Magyarország 2008-2012 időszakra szóló Nemzeti Kiosztási Tervéhez

Véleményünk szerint a **Nemzeti Kiosztási Terv (NKT) alapvetően a mai lehetőségeket (gazdasági, politikai erőviszonyokat) és kötelezettségeket arányosan figyelembe vevő módon került meghatározásra.** A Nemzeti Kiosztási Terv alapján a kiosztásra kerülő mennyiség (éves átlagban 30,845 millió tonna) meghaladja a 2005-ös tényleges kibocsátásokat (27,576 Mt). Ez azt mutatja, hogy a kereskedésben részt vevő létesítmények összességében nem kell hogy csökkentsék kibocsátásukat. A létesítmények több kibocsátási egységet fognak kapni, mint 2005-ös összesített kibocsátásuk volt, igaz az új belépők szívhatják el ezt a többletet. Ugyan a kiosztott mennyiség várhatóan összhangban lesz hazánk Kiotói vállalásával, azonban véleményünk szerint **Magyarország az NKT-ban meghatározottnál nagyobb üvegházhatású-gáz (ühg) kibocsátás csökkentést is el tudna érni.** A hosszabb távú éghajlatvédelmi célok eléréséhez már most meg kell kezdeni a felkészülést. Minél később kezdjük el, annál nehezebb lesz egy növekvő tendenciát csökkenésbe fordítani, a hosszútávú célokat teljesíteni (15-30%-os csökkentés 2020-ra, illetve 60-80%-os 2050-re 1990-hez képest).

Az NKT megállapítja, hogy „Az egy főre eső szén-dioxid kibocsátás az EU tagállamokban csak Lettorszában és Litvániában alacsonyabb mint hazánkban.”¹

Fontos megemlíteni azonban, hogy ugyanakkor közel másfélszerese a világlátnak (világlátnak 2000-ben: 5,6 tonna CO₂e/fő, Magyarország: 7,9 tonna.). Hazánkban azonban nemcsak jelentős morális kötelezettsége van az ühg kibocsátások csökkentésére, de elemi érdeke, hogy a viszonylag kedvező helyzetét megtartsa. Egyes uniós országok csökkentési törekvéseinek ismeretében ehhez már most erőfeszítéseket kellene tenni.

Támogatjuk az NKT alapelveit a kibocsátási egységek teljes mennyiségének megállapítására vonatkozóan². A fajlagos kibocsátások csökkentésére való ösztönzés, valamint a kereskedési időszak végén fennálló felesleg szétosztás helyett állami tulajdonban tartása fontos célkitűzések.

„Mivel Magyarország az előrejelzések szerint képes teljesíteni kiotói vállalását, ezért az irányelv hatálya alá nem tartozó szektorokban egyelőre nem kerültek elfogadásra kifejezetten éghajlatvédelmi célú intézkedések.”³ Ezt nem tartjuk szerencsésnek, mivel 2012 utánra már most fel kell készülni. Ugyanis az intézkedéseknek, nemcsak a beruházásoknak, van kifizetési ideje. Mire kifejti hatásukat addig sok idő eltelhet.

¹ 4. oldal

² 5-6. oldal

³ 10. oldal

Támogatjuk a szektorális benchmark alkalmazását⁴. A benchmark a CO₂ intenzitás alapján kerülhetne meghatározásra minél több szektor esetében.

A kibocsátási egységek térítés ellenében történő kiosztásából befolyó bevétel felhasználása véleményünk szerint nem tükröz minden szempontot⁵. Úgy gondoljuk, hogy a befolyó bevételek felhasználását teljes mértékben olyan területekre kell fordítani, amely révén ühg kibocsátás csökkentés valósítható meg. Célszerűnek tartjuk az egy-az-egyben történő "cserét", azaz minden kibocsátási egység értékesítéséből befolyó egységnyi bevétel felhasználásának egy kibocsátási egységnyi ühg kibocsátás-csökkentést kell eredményeznie. Rangsorolni kell a célterületek ühg csökkentési potenciálját, és a felhasználást ehhez igazítani.

Az NKT-ban azonban nem ez tükröződik. A prioritási sorrendeket célszerűnek tartjuk felcserélni. Első számú prioritásnak az energiatakarékosság csökkentését javasoljuk, míg másodszorban a megújuló energia felhasználás elősegítését. Ez annál is inkább indokolt, mivel a megújuló energiák termelése jelenleg is támogatott pénzügyi és jogszabályi eszközökkel.

A befolyó bevételeket tehát elsősorban energiatakarékossági intézkedések ösztönzésére kellene felhasználni. Ezen belül a lakosság és közintézmények számára energiatakarékossági pályázatok finanszírozása célszerű olyan módon, hogy a támogatás összege meghaladja legalább a beruházás áfa-tartalmát, illetve a felvett kedvezményes kölcsönök visszafizetése a megtakarított energia árából legyen fedezhető. Megjegyezzük, hogy a támogatás egy része közvetlenül visszajut az államháztartásba (adóbevételek az élők munkaidényességén ill. áfa-tartalmon keresztül).

Ezáltal biztosítható, hogy reális esélye legyen a kidolgozás alatt álló Éghajlatvédelmi Stratégia megvalósításának. A 2020-ig kívánatos 30%-os ühg csökkentés Magyarország számára nem lesz könnyű. Magyarország egy főre jutó ühg emissziója a világátlag közel másfélszerese. Globális nézőpontból azt mondhatjuk, hogy a jelenlegi valamelyest növekvő hazai trendet vissza kell fordítani, sőt, az évszázad közepére radikálisan lecsökkenteni. Ehhez már most meg kell hozni az intézkedéseket, hogy a későbbiekben el lehessen kerülni a sokszorú megszorításokat. Az egy-az-egyben történő felhasználás segítséget nyújt a középtávú ühg csökkentéshez azáltal, hogy a bevételek felhasználásával további ühg csökkentést érhetünk el. A jelenlegi viszonylag kedvező (-6% alatti) ühg kibocsátási helyzetet ki kell használni a hosszabb távú csökkentések megalapozására.

A „Szélerőművek üzemrend tartásával kapcsolatos problémák megoldásának támogatása”⁶ pont reményeink szerint nem egy (dunai) tározós vízerőmű építését jelenti. Ezt ugyanis természetvédelmi szempontból nem tartjuk támogatandónak.

Véleményünk szerint társadalmi és környezetvédelmi szempontból nem minden iparág ugyanolyan fontos, azaz vannak iparágak, amelyek megléte nem elengedhetetlen. Az alacsony hozzáadott értékű iparágak visszaszorulását nem szabad kedvezőtlennek értelmezni. A gazdasági szerkezetnek mindenkor mozognia kell a fajlagosan magas hozzáadott értékű termelés felé. Az energia- és nyersanyag-felhasználás csökkentéséhez ez elengedhetetlen. Ezen megfontolásból nem kell, hogy ugyanolyan elbírálás alá essenek a különböző nagyságú hozzáadott értékkel jellemezhető iparágak/szektorok. Csak a magas hozzáadott értékű

⁴ 11. oldal

⁵ 12. oldal

⁶ 12. oldal

iparágak jussanak kedvezményrel az új belépő tartalékból, ezáltal a gazdaság szerkezete a fenntartható fejlődés irányába terelhető.

„A távhő szektorban kibocsátás csökkentési lehetőségek hiányában...”⁷ megállapítással nem tudunk egyetérteni. Vannak nem hatékony fűtőművek, távhőt termelő erőművek. Technológiai beruházással javíthatók a szektor fajlagos kibocsátásai. Emellett más lehetőségek is vannak a távhő szektorban: az épületek felújításával csökkenthető a hőigény, néhány helyen lehetőség lenne megújuló energiaforrások felhasználására, és nagyobb új beruházásoknál a jelenleginél kedvezőbb hatékonysággal lehetne az épületek hűtését is megoldani. Ehhez azonban a távhő használatát ösztönző, kedvező jogszabályi környezetre lenne szükség.

2006. november

Levegő Munkacsoport

⁷ 43. oldal